

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคที่รัฐบาลจัดทำขึ้น ส่งผลให้จังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยมีความตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเอง โดยมีการจัดทำแผนการลงทุนในแต่ละจังหวัด ในแผนการลงทุนได้พยายามชี้้นำให้เอกชนเข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนมาก สำหรับภาคเหนือการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม เฟสที่ 1 และ 2 ในจังหวัดลำพูน รวมถึงนิคมอุตสาหกรรมที่จะก่อตั้งขึ้นในจังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง และมาตรการต่างๆ ที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกและจูงใจให้เกิดการลงทุนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจ้างงานสูงขึ้น รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงขึ้น ความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทดีขึ้น มีสาธารณูปโภคพร้อมมูล รวมถึงช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนแคบลง มีการกระจายรายได้สู่ชนบทมากขึ้น

ตาราง 1.1 แสดงอัตราการขยายตัว และโครงสร้างการผลิตรายภาค

ภาค	อัตราการขยายตัว(ร้อยละ)		โครงสร้าง(ร้อยละ)	
	2545	2546	2545	2546
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5.6	6.7	10.9	10.8
เหนือ	7.0	7.3	9.2	9.2
ใต้	4.4	5.8	9.4	9.3
ตะวันออก	13.2	9.9	15.1	15.5
ตะวันตก	6.1	6.5	4.4	4.3
กลาง	8.4	15.9	8.3	9.0
กทม. และปริมณฑล	2.0	4.3	42.8	41.8
GDP	5.3	6.9	100	100

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546)

ภาพรวมการเติบโต ภาคเหนือ ขยายตัวร้อยละ 7.3 มาจากสาขาอุตสาหกรรมได้แก่ หมวดอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากแร่ โลหะ และจากการก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดลำพูนนี้เอง จึงได้เกิดการย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมในท้องถิ่นภาคเหนือมายังภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น สาเหตุหนึ่งเพราะเนื่องมาจากค่าจ้างแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่ต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรม และการจ้างงานของภาคเกษตรกรรมเน้นการจ้างงานตามฤดูกาล ไม่มีรูปแบบการจ้างงานที่แน่นอน ขาดสวัสดิการ จึงทำให้เกิดการย้ายแรงงานในภาคเกษตรกรรมมายังภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนแรงงานเฉพาะในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่จังหวัดลำพูนที่เพิ่มมากขึ้นในปีปัจจุบัน นอกจากจำนวนแรงงานที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นแล้วนั้น ยังส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำพูนปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่จำนวนประชากรเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของจังหวัดลำพูนสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ของภาคเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2546)

ตาราง 1.2 แสดงจำนวนแรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจำแนกตามเพศ 2547

เพศ	จำนวนแรงงาน(คน)	ร้อยละ
หญิง	30,614	69.98
ชาย	13,130	30.02
รวม	43,744	100

ที่มา : นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (2547)

ตาราง 1.3 แสดงปริมาณผลิตภัณฑ์มวลรวม และรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของจังหวัดลำพูน

	2542	2543	2544	2545	2546
ภาคเกษตรกรรม(ล้านบาท)	3,784	2,925	2,844	3,458	3,470
ภาคอุตสาหกรรม(ล้านบาท)	33,137	42,230	38,142	40,872	41,538
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	36,921	45,155	40,986	44,330	45,008
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)	87,297	107,002	99,968	110,803	115,320
จำนวนประชากร(1,000 คน)	423	422	410	400	390

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546)

การบริโภคเป็นพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือการบริโภคเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในด้านอุปสงค์รวมซึ่งพิจารณาได้จากตัวเลขสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ประชาชาติที่แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคต่อรายได้ประชาชาติมีมากกว่าร้อยละ 70 นอกจากนี้การบริโภคยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนในสังคม และยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคสินค้าต่างๆจะสามารถส่งผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรการผลิต และการลงทุนได้ (พิมลพรรณ สุระวาศรี, 2544) ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ เชื่อว่า พฤติกรรมในการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคนั้นจะขึ้นอยู่กับสมมุติฐาน เกี่ยวกับความชอบ หรือความพอใจ หรือที่เรียกว่าอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากตัวสินค้าและบริการนั่นเอง จึงทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจบริโภคสินค้าและบริการ โดยอาศัยความพอใจของตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้บริโภคต้องการบริโภคสินค้าและบริการหลายชนิดตามหลักของการกระจายการบริโภค (principle of diversity in consumption) แต่ก็มีผู้บริโภคบางคน บริโภคสินค้าและบริการเพียงบางชนิดตามรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัด

จากพฤติกรรมบริโภคที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้เกิดธุรกิจด้านสถานบริการที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยมีรูปแบบการให้บริการแตกต่างกันไป เช่น มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นเพื่อการบันเทิง ตลอดจนการจัดอุปกรณ์การร้องเพลง ประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า เป็นต้น จากข้อมูลการจดทะเบียนสถานบริการในอำเภอเมืองลำพูน พบว่ามีสถานบริการประเภทดังกล่าวข้างต้นที่ได้ทำการจดทะเบียนสถานบริการ 97 แห่ง จาก 13 ตำบล และพบว่าตำบลบ้านกลางซึ่งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือได้ตั้งอยู่นั้น มีการจดทะเบียนสถานบริการถึง 49 แห่ง (ที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูน, 2547) และจากการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมบริโภคของแรงงานหญิงในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือของณัฐยา โชติกอาภา (2542) ได้ชี้ให้เห็นว่าการออมของแรงงานจะอยู่ในระดับน้อย และการวางแผนในการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้นได้วางแผนไว้แต่ทำไม่สำเร็จตามที่ได้อ้างไว้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเพียงพอของรายได้กับการใช้จ่าย และผู้ศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตว่าในแต่ละวันจะมีจำนวนผู้มาใช้บริการจากสถานบริการเหล่านี้เป็นจำนวนที่หนาแน่นมาก จากข้อสังเกตดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาคิดว่าพฤติกรรมในการเที่ยวสถานบริการในเวลากลางคืนน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แรงงานมีการออมที่น้อย ในการศึกษาครั้งนี้ จึงทำการศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืนของพนักงานรายวันในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เพื่อใช้ผลจากการศึกษา เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ หรือสร้างมาตรการในการบริหารแรงงานภายในองค์กร หรือภาครัฐต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืนของพนักงานรายวันในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลในการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืนของพนักงานรายวันในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

1.3.2 สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ หรือสร้างมาตรการในการบริหารแรงงานภายในองค์กร หรือภาครัฐต่อไป

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษารั้งนี้จะทำการศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภค และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืนของกลุ่มแรงงานที่เป็นพนักงานรายวันในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวน 500 ตัวอย่าง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริโภค หมายถึงบุคคลต่างๆที่มีความสามารถในการซื้อ หรือในแง่เศรษฐกิจที่ใช้เงินเป็นสื่อกลางนั่นเอง

พนักงานรายวัน หมายถึงพนักงานที่นายจ้างตกลงจ้าง โดยคำนวณค่าจ้างให้เป็นรายวันได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน หรืออาจจะจ่ายรวมให้เป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้

สถานบันเทิง หมายถึงสถานที่ที่ให้บริการด้านและเครื่องดื่มแก่ผู้บริโภคมีการเปิดเพลงบรรเลง หรือมีวงดนตรีบรรเลง ร้านคาราโอเกะ ผับ เทค